

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціології та управління

Т.Ф. Бірюкова

2024 р.

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДОЛОГІЯ РЕЛІГІЄЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

підготовки магістрів

денної форми здобуття освіти

освітньо-професійна програма Філософія

спеціальності 033 Філософія

галузі знань 03 Гуманітарні науки

ВИКЛАДАЧ: Ратушна Таїсія Олександрівна, к.соц.н., доц., доц. кафедри соціології

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри філософії, публічного
управління та соціальної роботи

Протокол № 1 від "29" серпня 2024 р.
Завідувач кафедри філос., публ. упр. та соц. роб.

(підпис) Т.І. Бутченко
(ініціали, прізвище)

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

(підпис) І.Ю. Чайка
(ініціали, прізвище)

2024 рік

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціології та
управління

_____ Т.Ф. Бірюкова
«_____» _____ 2024 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДОЛОГІЯ РЕЛІГІЄЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

підготовки магістрів

денної форми здобуття освіти

освітньо-професійна програма Філософія

спеціальності 033 Філософія

галузі знань 03 Гуманітарні науки

ВИКЛАДАЧ: Ратушна Таїсія Олександрівна, к.соц.н., доц., доц. кафедри соціології

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри філософії, публічного
управління та соціальної роботи

Протокол № 1 від "29" серпня 2024 р.
Завідувач кафедри філос., публ. упр. та соц. роб.

_____ Т.І. Бутченко
(підпис) (ініціали, прізвище)

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми
_____ І.Ю. Чайка

(підпис) (ініціали, прізвище)

2024 рік

Зв'язок з викладачем:

E-mail: t2020005@gmail.com

Телефон: 061) 228-75-58 (кафедра соціології)

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Кафедра: соціології, ауд. 309 (3-й поверх) 4 корп. ЗНУ, вул. Дніпровська, 33а

1. Опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Методологія релігієзнавчих досліджень» є формування у майбутніх філософів загальнотеоретичних уявлень про принципи та методи релігієзнавчих досліджень, розгляд їх спрямованості, дієвості, пізнавальної специфіки та умов застосування. Вироблення максимально об'єктивної методології дослідження релігійних об'єднань має не тільки вузький академічний інтерес, але нагальну практичну необхідність. Методологія релігієзнавства в сучасному світі виходить з ряду принципів та контекстів, в яких формуються умови дослідження функціонування релігій у всьому різноманітті проблем цього функціонування: основні тенденції розвитку релігійної ситуації в світі; догматика і історія релігій; співвіднесення суті релігії з формами її прояву в суспільстві і державі; позитивного та негативного впливу релігії на світ, в тому числі можливостей релігії в зниженні чи, навпаки збільшенні рівня викликів і загроз сучасності, тому сучасному досліднику релігії важливо розуміти методологічні принципи дослідження релігій.

2. Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	Денна форма здобуття освіти	Заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Вибіркова	
Семестр	3-й	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість годин	150	
Лекційні заняття	14 год.	
Семінарські заняття	28 год.	
Практичні заняття		
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	108 год.	
Консультації	Розклад розміщення консультацій: https://sites.znu.edu.ua/cms/index.php?action=news/view_details&news_id=37347&lang=ukr&news_code=ratushna-taisiya-oleksandrivna Кількість: 2 год. дистанційні – Zoom, за попередньою домовленістю Запис на консультації: t2020005@gmail.com	
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=7854	

3. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Результати навчання та компетентності	Методи навчання / форми і методи оцінювання
СК10. Володіння спеціалізованим знанням в межах певної філософської проблематики, системна обізнаність з відповідною спеціальною (науково-дослідницькою) літературою. ПРН7. Критично осмислювати, аналізувати та оцінювати філософські тексти, застосовувати релевантні методи їх аналізу та інтерпретації.	Робота з джерелами, групові дискусії, робота в обговорення на практичних заняттях, тестування в системі Moodle, написання есе.
СК6. Здатність здійснювати аналіз, оцінку і прогнозування соціальних, політичних, економічних та культурних процесів із застосуванням фахових знань. ПРН5. Використовувати методологію та пізнавальні засоби, що властиві філософії та її застосуванням.	Робота з джерелами, практична робота з дослідницьким компонентом, презентація.
СК11. Вміння аналізувати певну наукову проблему, залучати необхідні для цього знання, методики, джерела і досягати самостійних пізнавальних результатів. ПРН1. Здійснювати інтелектуальний пошук, виявляти і критично осмислювати актуальні проблеми сучасної філософської думки, розробляти їх в рамках власного філософського дослідження.	Робота з джерелами, групові дискусії, написання есе, робота з кейсами, практична робота з дослідницьким компонентом, презентація.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ до методології релігієзнавчих досліджень

Наукове пізнання та наукове мислення: співвідношення теорії та практики. Особливості методології наукового дослідження, чотири рівні у структурі методологічного знання: філософський, загально-науковий, конкретно-науковий, технологічний. Поняття про методологію проведення дослідження. Загальні підходи і принципи наукового дослідження. Методи дослідницької діяльності. Поняття методології у релігієзнавстві. Специфіка релігієзнавства як академічної дисципліни. Ключові завдання та функції релігієзнавчих досліджень.

Змістовий модуль 2. Філософські засади релігієзнавчих досліджень

Антологічні засади релігії. Вивчення природи релігійного буття та понять трансцендентного і священного. Епістемологія релігії. Можливості пізнання релігійних істин, проблема віри та раціонального пізнання. Феноменологічний підхід: аналіз релігійних явищ через суб'єктивний досвід і ритуали, представлені у працях Гуссерля та Отто.

Змістовий модуль 3. Історичні методи в релігієзнавстві

Історичний контекст розвитку релігійних традицій. Дослідження еволюції релігій у різні епохи та у різних культурних традиціях. Методи історичної реконструкції релігійних феноменів: аналіз артефактів, писемних джерел та літургійних текстів. Критичний аналіз джерел та оцінка достовірності, інтерпретація священних текстів, хронік, рукописів. Історіографія релігій як вивчення різних підходів до написання історії релігійних рухів і течій. Взаємозв'язок релігії та історичних подій. Роль релігійних ідей у політиці, культурі та суспільних змінах.

Змістовий модуль 4. Соціологічні та антропологічні підходи до вивчення релігії

Соціологія релігії. Дослідження впливу релігії на суспільні структури та процеси. Антропологія релігії. Вивчення релігійних ритуалів і вірувань через культурну призму. Функціоналізм у релігієзнавстві: аналіз функцій релігії в суспільстві, включаючи інтеграцію та соціальний контроль. Структурний функціоналізм та структуралізм: дослідження релігійних систем через символи, міфи та їхні культурні значення. Секуляризація та постсекуляризм. Дослідження сучасних змін у ролі релігії в секуляризованих суспільствах.

Змістовий модуль 5. Психологічні підходи в релігієзнавстві

Психологія релігії: вивчення релігійних вірувань і практик через психічні процеси індивіда. Теорії З. Фрейда, К. Юнга та В. Джеймса. Аналіз релігії як прояву підсвідомості, архетипів і містичного досвіду. Дослідження релігійного досвіду, суб'єктивних переживань, віри, молитви і містики. Взаємозв'язок релігії та ідентичності. Вплив релігії на формування особистої та колективної ідентичності. Когнітивний підхід: сучасні дослідження релігії через механізми сприйняття, мислення та пам'яті.

Змістовий модуль 6. Компаративний метод у дослідженні релігій

Принципи компаративного релігієзнавчого методу. Порівняння світових релігій: аналіз ключових концепцій і практик у християнстві, ісламі, буддизмі та індуїзмі. Аналіз світових релігій у праці М. Вебера. Дослідження спільних елементів релігійних міфів і ритуальних практик різних культур. Проблеми порівняльного методу: критика культурних стереотипів у дослідженнях релігій. Постколоніальний підхід як аналіз релігій у контексті колоніальної спадщини та культурної взаємодії.

Змістовий модуль 7. Герменевтичні методи аналізу релігійних текстів

Застосування герменевтики (ключові ідеї Шлейєрмахера, Дільтея і Гадамера) щодо тлумачення релігійних текстів. Текст як джерело релігійного знання. Аналіз священних текстів як релігійних документів. Контекстуалізація та вивчення культурних й історичних умов, що впливають на інтерпретацію релігійних текстів. Сучасні герменевтичні підходи: інтердисциплінарні методи тлумачення релігійних текстів. Проблема суб'єктивності та роль інтерпретатора, вплив його світогляду на аналіз релігійних текстів.

Змістовий модуль 8. Критичний аналіз та етика релігієзнавчих досліджень

Проблема об'єктивності у релігієзнавстві – уникнення упередженості під час вивчення релігійних явищ. Етичні виклики у релігієзнавчих дослідженнях (дотримання етичних стандартів під час роботи з релігійними громадами та джерелами). Дискурс "інсайдера" та "зовнішнього спостерігача". Проблеми дослідження релігії з позиції віруючого та невіруючого. Застосування критичних методів до аналізу релігійних явищ та текстів. Вплив культурних та соціальних чинників на дослідження релігій (уникнення етноцентризму та культурної упередженості).

5. Теми лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	Вступ до методології релігієзнавчих досліджень	2		<i>1 раз на два тижні</i>
2	Філософські засади релігієзнавчих досліджень	2		<i>1 раз на два тижні</i>
3	Історичні методи в релігієзнавстві	2		<i>1 раз на два тижні</i>
4	Соціологічні та антропологічні підходи до вивчення релігії	2		<i>1 раз на два тижні</i>
5	Психологічні підходи в релігієзнавстві	2		<i>1 раз на два тижні</i>
6	Компаративний метод у дослідженні релігій	2		<i>1 раз на два тижні</i>
7	Герменевтичні методи аналізу релігійних текстів	2		<i>1 раз на два тижні</i>
Разом		14		

6. Теми семінарських занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	Вступ до методології релігієзнавчих досліджень	2		<i>щотижня</i>
2	Філософські засади релігієзнавчих досліджень	4		<i>щотижня</i>
3	Історичні методи в релігієзнавстві	4		<i>щотижня</i>
4	Соціологічні та антропологічні підходи до вивчення релігії	4		<i>щотижня</i>
5	Психологічні підходи в релігієзнавстві	4		<i>щотижня</i>
6	Компаративний метод у дослідженні релігій	4		<i>щотижня</i>
7	Герменевтичні методи аналізу релігійних текстів	2		<i>щотижня</i>
8	Критичний аналіз та етика релігієзнавчих досліджень	4		<i>щотижня</i>
Разом		28		

4. Самостійна робота

№ змістового модуля	Питання для самостійного опрацювання	Кількість годин	
		о/д.ф.	з.ф.
1	Вступ до методології релігієзнавчих досліджень Підготовка до дискусії на тему "Чому важливо мати чітку методологію у вивченні релігії?" Проаналізуйте основні цілі та функції методології у релігієзнавчих дослідженнях, зосереджуючись на ролі методів у забезпеченні об'єктивності та систематичності.	13	

2	Філософські засади релігієзнавчих досліджень Порівняйте підходи до вивчення релігії з позиції філософії релігії та релігієзнавства. У вашому аналізі визначте, як філософські концепції, такі як емпіризм, феноменологія чи екзистенціалізм, впливають на методи релігієзнавчих досліджень.	14	
3	Історичні методи в релігієзнавстві Виберіть релігійну традицію або напрямок і дослідіть її історичний розвиток, використовуючи методи історичного релігієзнавства. Зосередьтеся на джерелах, які використовуються для реконструкції історичних подій, та підходах, що допомагають критично оцінити їхню достовірність.	13	
4	Соціологічні та антропологічні підходи до вивчення релігії Проаналізуйте роль релігії в сучасному суспільстві, застосовуючи соціологічний підхід Еміля Дюркгайма або Макса Вебера. Досліджуйте одну з сучасних релігійних груп чи рухів через призму цих теорій, звертаючи увагу на взаємодію релігії та соціальної структури.	14	
5	Психологічні підходи в релігієзнавстві Напишіть огляд ключових концепцій, запропонованих В. Джеймсом або К. Юнгом у контексті психологічного аналізу релігії. Дослідіть, як їхні теорії впливають на розуміння релігійного досвіду та віри на індивідуальному рівні.	13	
6	Компаративний метод у дослідженні релігій Виконайте порівняльний аналіз двох різних релігійних традицій (наприклад, буддизму та християнства) за допомогою компаративного методу. Зверніть увагу на їхні ключові елементи, ритуали та світоглядні основи, щоб виявити схожості та відмінності.	14	
7	Герменевтичні методи аналізу релігійних текстів Оберіть один релігійний текст (наприклад, частину Біблії) та здійсніть його герменевтичний аналіз. Розгляньте контекст написання, авторство, культурні та історичні фактори, які вплинули на зміст тексту.	13	
8	Критичний аналіз та етика релігієзнавчих досліджень Підготуйтеся до дискусії на тему "Етичні виклики у сучасних релігієзнавчих дослідженнях". Розгляньте питання неупередженості, поваги і толерантності до релігійних спільнот та моральної відповідальності дослідника при інтерпретації та публікації релігієзнавчих матеріалів.	14	
Разом		108	

8. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання та термін виконання	Усього балів
1	Тестування	Тестування на платформі Moodle	0,25 бала за кожен правильну відповідь. На проходження тесту дається одна спроба	2
	Практична робота	Групова дискусія на тему "Чому важливо мати чітку методологію у вивченні релігії?" Основні питання:	5 - Учасники дискусії надають чіткі, логічно обґрунтовані аргументи, спираючись на конкретні приклади та наукові джерела.	5

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

		<p>Якими можуть бути методологічні підходи до вивчення релігії? Як дослідник обирає методологічну позицію? Що впливає на вибір методології? Які можуть виникати проблеми у виборі методологічної позиції і як це проявляється у результатах дослідження?</p>	<p>4 - Аргументи добре обґрунтовані, але менш глибокі або із меншими прикладами. 3 - Аргументація є, але поверхнева або недостатньо підкріплена прикладами. 2 - Аргументи непереконливі або суперечливі, мало підкріплені фактами. 1 - Відсутність чіткої аргументації, без посилання на наукові джерела.</p>	
2	Тестування	Тестування на платформі Moodle	0,25 бала за кожную правильну відповідь. На проходження тесту дається одна спроба	2
	Практична робота	Порівняйте підходи до вивчення релігії з позиції філософії релігії та релігієзнавства. Створіть порівняльну таблицю.	<p>5 - Учасники дискусії надають чіткі, логічно обґрунтовані аргументи, спираючись на конкретні приклади та наукові джерела. 4 - Аргументи добре обґрунтовані, але менш глибокі або із меншими прикладами. 3 - Аргументація є, але поверхнева або недостатньо підкріплена прикладами. 2 - Аргументи непереконливі або суперечливі, мало підкріплені фактами. 1 - Відсутність чіткої аргументації, без посилання на наукові джерела.</p>	5
3	Тестування	Тестування на платформі Moodle	0,25 бала за кожную правильну відповідь. На проходження тесту дається одна спроба	2
	Практична робота	<p>Групова робота: 1. Створення спільної таблиці з описом і порівнянням історичних методів у релігієзнавстві 2. Групова робота: здобувачі діляться на групи і отримують витяг з релігійного джерела. Їхнє завдання - за допомогою історичних методів визначити можливі контексти створення цього тексту, його історичну цінність, вплив тощо. 3. Дискусія на завершення: Обговорення викликів та проблем, з якими стикаються дослідники під час застосування історичних методів в релігієзнавстві (наприклад, проблема браку джерел, упередженість хронік, складність перекладу).</p>	<p>5 - Учасники дискусії надають чіткі, логічно обґрунтовані аргументи, спираючись на конкретні приклади та наукові джерела. 4 - Аргументи добре обґрунтовані, але менш глибокі або із меншими прикладами. 3 - Аргументація є, але поверхнева або недостатньо підкріплена прикладами. 2 - Аргументи непереконливі або суперечливі, мало підкріплені фактами. 1 - Відсутність чіткої аргументації, без посилання на наукові джерела.</p>	5
4	Тестування	Тестування на платформі Moodle	0,25 бала за кожную правильну відповідь. На проходження тесту дається одна спроба	2
	Практична робота	<p>Практичне завдання: 1. Антропологічне дослідження</p>	5 - Учасники дискусії надають чіткі, логічно обґрунтовані аргументи, спираючись на	5

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

		<p>на практиці: Здобувачі працюють у малих групах і аналізують сучасний релігійний обряд чи практику (наприклад, публічне святкування релігійних свят або щоденні ритуали). Вони мають провести коротке дослідження, використовуючи антропологічний підхід (спостереження за участю або опис культури зсередини).</p> <p>2. Соціологічний аналіз: Кожна група обирає релігійний рух або громаду та досліджує її через соціологічну призму: як вона взаємодіє з соціальним середовищем, який має вплив у суспільстві, як організована тощо.</p> <p>3. Заключне обговорення про те як соціологічні та антропологічні підходи до релігії можуть доповнювати один одного. Які переваги та обмеження мають ці підходи у порівнянні з іншими методами релігієзнавства?</p>	<p>конкретні приклади та наукові джерела.</p> <p>4 - Аргументи добре обґрунтовані, але менш глибокі або із меншими прикладами.</p> <p>3 - Аргументація є, але поверхнева або недостатньо підкріплена прикладами.</p> <p>2 - Аргументи непереконливі або суперечливі, мало підкріплені фактами.</p> <p>1 - Відсутність чіткої аргументації, без посилання на наукові джерела.</p>	
5	Тестування	Тестування на платформі Moodle	0,25 бала за кожную правильну відповідь. На проходження тесту дається одна спроба	2
	Практична робота	<p>Аналіз релігійного досвіду через психологічні теорії (робота з кейсами та групова робота).</p> <p>1. Здобувачі працюють у малих групах і аналізують конкретний опис релігійного досвіду (відображений у художніх чи біографічних творах, документальних чи художніх фільмах) через призму психологічних підходів В. Джеймса або К. Юнга.</p> <p>Основні питання: як цей досвід впливає на психіку особи, як формує поведінкові та емоційні реакції, які психологічні механізми або архетипи можна віднести до цього переживання, як релігійні переживання можна інтерпретувати через індивідуальні психологічні особливості та колективне підсвідоме.</p> <p>2. Групова дискусія: Обговорення питання: "Чи можна з допомогою психологічного підходу дати</p>	<p>5 - Учасники дискусії надають чіткі, логічно обґрунтовані аргументи, спираючись на конкретні приклади та наукові джерела.</p> <p>4 - Аргументи добре обґрунтовані, але менш глибокі або із меншими прикладами.</p> <p>3 - Аргументація є, але поверхнева або недостатньо підкріплена прикладами.</p> <p>2 - Аргументи непереконливі або суперечливі, мало підкріплені фактами.</p> <p>1 - Відсутність чіткої аргументації, без посилання на наукові джерела.</p>	5

		<p>вичерпне пояснення релігійних феноменів?" та "Які обмеження психологічних підходів при дослідженні релігії?"</p> <p>Дискусія має включати критичний аналіз того, як психологія релігії співвідноситься з іншими методами релігієзнавства (наприклад, соціологічними або антропологічними підходами), та чи може вона взаємодіяти з ними для більш цілісного розуміння релігійних процесів.</p>		
6	Тестування	Тестування на платформі Moodle	0,25 бала за кожную правильну відповідь. На проходження тесту дається одна спроба	2
	Практична робота	<p>Порівняльний аналіз релігійних концепцій.</p> <p>1. Здобувачі діляться на групи та виконують порівняльний аналіз двох різних релігійних традицій. Завдання кожної групи - обрати ключову релігійну концепцію (наприклад, поняття спасіння, роль духовного лідера, ритуали очищення, або уявлення про посмертне життя) і порівняти, як вона представлена в цих релігіях.</p> <p>2. Після аналізу групи представляють свої висновки і дають відповіді на питання: які схожі та відмінні риси між цими релігійними концепціями? Як компаративний метод допомагає краще зрозуміти ці релігії?</p> <p>3. Групова дискусія.</p> <p>Запитання для обговорення: "Чи можна за допомогою компаративного методу знайти спільні корені релігійних вірувань?" і "Чи є порівняння релігій корисним для виявлення універсальних релігійних цінностей?" Окремо обговорюються обмеження компаративного методу: "Чи може він спрощувати унікальність кожної релігії?", "Чи є ризик культурної упередженості при порівнянні релігій?"</p>	<p>5 - Учасники дискусії надають чіткі, логічно обґрунтовані аргументи, спираючись на конкретні приклади та наукові джерела.</p> <p>4 - Аргументи добре обґрунтовані, але менш глибокі або із меншими прикладами.</p> <p>3 - Аргументація є, але поверхнева або недостатньо підкріплена прикладами.</p> <p>2 - Аргументи непереконливі або суперечливі, мало підкріплені фактами.</p> <p>1 - Відсутність чіткої аргументації, без посилання на наукові джерела.</p>	5

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

7	Тестування	Тестування на платформі Moodle	0,25 бала за кожну правильну відповідь. На проходження тесту дається одна спроба	2
	Практична робота	<p>Практичне завдання:</p> <p>1. Аналіз релігійного тексту: Здобувачі поділяються на групи і кожна отримує фрагмент релігійного тексту для аналізу тексту. Група представляє результати аналізу, звертаючи увагу на особливості побудови і написання тексту (стиль, звертання, тональність тощо), можливі зміни інтерпретацій тексту в різні історичні періоди та можливий вплив перекладу на тлумачення.</p> <p>2. Групова дискусія.</p> <p>Ключові питання для обговорення:</p> <p>"Яким чином герменевтичний аналіз допомагає виявити приховані смисли в релігійних текстах?"</p> <p>"Як зміна контексту впливає на тлумачення одного і того ж тексту?"</p> <p>"Чи можливе об'єктивне тлумачення релігійного тексту?"</p> <p>"Чи має дослідник право надавати нові інтерпретації сакральним текстам, що є основою релігійних традицій?"</p>	<p>5 - Учасники дискусії надають чіткі, логічно обґрунтовані аргументи, спираючись на конкретні приклади та наукові джерела.</p> <p>4 - Аргументи добре обґрунтовані, але менш глибокі або із меншими прикладами.</p> <p>3 - Аргументація є, але поверхнева або недостатньо підкріплена прикладами.</p> <p>2 - Аргументи непереконливі або суперечливі, мало підкріплені фактами.</p> <p>1 - Відсутність чіткої аргументації, без посилання на наукові джерела.</p>	5
8	Тестування	Тестування на платформі Moodle	0,25 бала за кожну правильну відповідь. На проходження тесту дається одна спроба	2
	Презентація дизайну власного дослідницького проекту релігієзнавчого дослідження	<p>В рамках теми яка вас цікавить (попередньо узгоджена з викладачем), розробіть план релігієзнавчого дослідження; методологічну базу релігієзнавчого дослідження; дизайн власного дослідницького проекту релігієзнавчого дослідження. Представте у вигляді презентації не менше 12 слайдів.</p>	<p>8-9 – робота виконана самостійно на високому науково-теоретичному рівні. Характеризується послідовністю, логічністю викладення матеріалу, наявністю відповідних висновків і пропозицій. Під час презентації роботи здобувач/ка показав/ла глибокі теоретичні знання, вільно використовував/ла дані проведених досліджень, логічно й вичерпно відповідав/ла на поставлені запитання.</p> <p>5-7 – робота виконана самостійно на високому науково-теоретичному рівні. Характеризується послідовністю, логічністю викладення матеріалу, наявністю відповідних висновків і пропозицій. Під час презентації</p>	9

			<p>роботи здобувач/ка показав/ла загальне володіння матеріалом дослідження, відповідав/ла на більшість поставлених запитань без особливих труднощів.</p> <p>3-5 – робота виконана самостійно на задовільному рівні. В роботі іноді допускаються порушення логічності й систематичності викладу, відсутні ґрунтовні висновки, а пропозиції мають декларативний характер. Під час презентації роботи здобувач/ка показав/ла поверхове володіння матеріалом, відповів/ла тільки на деякі з поставлених запитань.</p> <p>1-3 – низький рівень виконання роботи (наявна реферативність та компіляція). Під час презентації роботи здобувач/ка не орієнтувався/лась в тематиці, не відповів/ла на більшість поставлених питань.</p>	
Усього за змістов і модулі	16			60

9. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Залік	Теоретичне завдання	Тестування. Тест складається із 20 питань, розміщених на сторінці курсу у Moodle.	На проходження тесту дається 30 хвилин і одна спроба, 1 бал за кожну правильну відповідь.	20
	Практичне завдання	Есе на тему: "Позиція дослідника і його роль у релігійнознавчих дослідженнях" В есе здобувачам пропонується розглянути, якими можуть бути методологічні позиції дослідника релігії та подумати над проблемою об'єктивності в контексті впливу цінностей та особистих характеристик аналітика на його роботу. Обсяг – не більше 1500 слів	<p>1. Глибина та точність аналізу (до 6 балів)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Відповідність есе темі. • Глибокий аналіз проблеми. • Якість використання прикладів (з класичної та сучасної соціології). <p>2. Аргументація та логічність викладу (до 5 балів)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Наявність чіткої аргументаційної структури есе. • Послідовність викладу ідей. • Обґрунтованість висновків, їхня відповідність представленим даним та аналізу. <p>3. Оригінальність підходу (до 3 балів)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Творчий підхід до аналізу. • Власні міркування 	20

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

			<p>здобувача, нові ідеї або бачення перспективи.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Відхід від шаблонних тем. <p>4. Використання джерел (до 3 балів)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Коректність і доречність використаних джерел (наукова література, статті, монографії). • Обсяг і різноманітність джерел (мінімум 5 джерел). • Правильність цитування та оформлення бібліографії. <p>5. Стилiстична грамотність і оформлення (до 3 балів)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дотримання академічного стилю письма. • Відсутність граматичних, орфографічних і стилістичних помилок. • Відповідність есе вимогам щодо обсягу. 	
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

10. Рекомендована література

Основна:

1. Академічне релігієзнавство : підручник / за наук. ред. проф. А. Колодного. Київ : Світ Знань, 2000. 862 с.
2. Докаш В. Соціологія релігії : навч. посіб. Чернівці, Чернівецький нац. ун-т, 2010. 254 с.
3. Яроцький П. Л. Релігієзнавство : підручник. Київ : Кондор, 2013. 442 с.

Додаткова:

1. Докаш В. Проблема соціального в контексті соціології релігії. *Релігія та соціум*. 2015. № 4. С. 36-41.
2. Ратушна Т.О. Проблеми вибору методології при дослідженні релігійних феноменів. *Нова парадигма: журнал наукових праць*. Вип.76. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2008. С.

193-204.

3. Ратушна Т.О. Роль релігійних практик у механізмі формування релігійної самоідентифікації особистості. *Соціальні технології: Актуальні проблеми теорії та практики* : Міжвузівський збірник наукових праць. Вип. 42. Київ-Запоріжжя-Одеса, 2009. С. 147-155.
4. Cipriani R., Ferrarotti L., Schneiderman H. G. *Sociology of Religion*. Routledge, 2017. URL: <https://doi.org/10.4324/9781315130002>.
5. Clarke P. *The Oxford Handbook of the Sociology of Religion*. Oxford, England : Oxford University Press, 2008. URL: <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199279791.001.0001>.
6. John Hick's Religious Pluralism in Global Perspective / ed. by S. Sugirtharajah. Cham : Springer International Publishing, 2023. URL: <https://doi.org/10.1007/978-3-031-11008-5>.
7. Moon M. Toward an integrated analysis of social movements and new religious movements research. *Sociology Compass*. 2023. URL: <https://doi.org/10.1111/soc4.13134>.

11. Інформаційні ресурси

1. Відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Г.С.Сковороди АН України. URL : <https://www.filosof.com.ua/v8.htm>.
2. Archive for the Psychology of Religion. URL: <https://journals.sagepub.com/home/PRJ>
3. Psychology of Religion and Spirituality. URL: <https://www.apa.org/pubs/journals/rel>.
4. Sociology of Religion. URL: <https://academic.oup.com/socrel/>

12. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків

Відвідування усіх занять є обов'язковим. Також очікується, що здобувачі мають організовано та усвідомлено підходити до виконання навчальних завдань, участі у лекційних, семінарських і практичних заняттях. Від усіх сторін очікується активна позиція, у тому числі, щодо пошуку можливостей виконання пропущених завдань і проходження передбачених форм контролю. **Пропуски можливі лише з поважної причини.** Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій, передбачених даним курсом (усна відповідь чи письмова робота з пропущеної теми). Також можливе відпрацювання у вигляді проходження он-лайн тестування у системі Moodle пропущеної теми (якщо таке тестування було передбачено). У разі систематичних пропусків занять та консультацій для відпрацювання може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни (див. Додаток до силабусу).

Політика академічної доброчесності

Від здобувачів очікується повне дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених Кодексом академічної доброчесності ЗНУ (див. Додаток до силабусу). Усі письмові роботи будуть перевірятись на плагіат. У разі виявлення ознак списування, плагіату чи інших видів не доброчесної поведінки, роботи здобувачів не будуть прийматись на оцінювання, а до студентів можуть бути застосовані дисциплінарні заходи передбачені Кодексом академічної доброчесності ЗНУ.

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Під час занять потрібно перевести мобільний телефон у режим «без звуку», щоб не заважати викладачу і колегам. **Дозволяється** використання мобільних телефонів, ноутбуків, планшетів та інших персональних пристроїв з навчальною метою, а саме для пошуку інформації, ознайомлення з літературою, аналізу даних, виконання практичних завдань і т.д. **Не дозволяється** використання вище перелічених засобів під час контрольних заходів (порушення цієї вимоги буде розцінюватись як порушення правил академічної доброчесності). Використання програм на основі штучного інтелекту можливе лише в ознайомлювальних цілях. Не дозволяється використання таких програм для написання практичних і творчих робіт.

Комунікація

Комунікація між викладачем і здобувачами вищої освіти відбувається в аудиторії/ZOOM конференції, у системі Moodle та електронною поштою, а також в рамках запланованих для цього курсу консультацій. Інформація щодо організаційних питань також може надаватись викладачем старості групи у Viber чи Telegram. Викладач відповідатиме на письмовий запит студента щодо консультації або перевірки завдання впродовж 2 робочих днів. У повідомленні обов'язково вказуйте Ваше справжнє ім'я та прізвище, а не нікнейм.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2024-2025 рр.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 н. р. доступний за адресою:
<https://tinyurl.com/yckze4jd>.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/yaбyк4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8ggt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydbbq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ

Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua

Гаряча лінія: [\(061\) 227-12-76](tel:0612271276)

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ.

Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):

<https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:

<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>